

Pinos

SI-131/15

P0211/4

Agº — 1º

N^o - 4 - Isla - M - Sig - 22, fol - 85 -

Milagro de San Estevan J. —
hizo en la libertad, de Don Galceran
Galceran de Pinos - Sacando la de
Caudinero — Año 1147. —

SI-131/15

P0211/1

Pinos

Leg. 1. N. 1.

Copia del Milagro de

St Esteuan. en la

libertad de

D. Gal.ⁿ Gⁿ de

Pinos.

70
HOC EST Exemplum bene & fideliter sumptum.

Est una quadam scriptura. In pargameno scripta
Extracta a quodam libro pargameno de portis

cohoperto recondito in tacaio confractie S^ti Stephani frauenorum
Barz non Viciato non cancellato nec in aliqua parte suspecto sed
omni yrosus Vicio & suspicione caren cuius tenor talis est
Go es que En lany dela Incarnatio de Jesu Christ mil cent quo
ranta set fou feta armada. per lo molt egregi e mag^t. Señor en Pramo
berenguer princep Darago es compte de barz & per amar en Almeria
contra les barbares gentes Infels e per lo dit princep foren en prats
tots los barons del principat de Catalunya queden anassen ab ell. en la
dita armada entre los quals barons hi fo emprat lo molt noble baro en
galceran galceran de ymos lo qual ana ab lo dit princep e Señor en
la dita guerra e fo elegit almirayll per lo dit Señor dela dita
armada. E com lo dit princep ab los dits barons foren sobre lo serge
dela ciutat de Almeria Un jorn se esdeueno que agueren batalla
ab los dits moros o barbares gentes en la qual batalla fou pres entre
los altres lo dit noble baro en galceran galceran de ymos e Un com
pañio seu. aqui deyen endant el Sermi Señor del castell del Suyl qui
es dins la baronia de ymos Vohont que son Señor era yres per las
dits moros segui lo dit baro lo qual baro li dix q. ren tornas e lo dit s^t
sermi dix q. Verament ell no requirie son Señor e que Sabes morir. E
axi mateix prengueren los dits moros la dit sande Sermi La pres quels

agueran presos los traqueran dela dita ciutat de almeria e me-
naren los en altra Vila qui era dins terra dels dits moros en la qual
los tenian presos captes alguns dies lo dit principe ab los altres sors
de barons combatoran la dita ciutat e prengueran la e la abisaron e
fet aço lo dit principe ab tots los altres barons sen torna en son prin-
cipat E lo noble baro en galceran galceran de ximos romas en la pre-
so Estece en aquella per espay de cinc anys emes E com lo dit
galceran hagues xare lo qual haue nom en Pere galceran de
ximos e lo dit pare siques a gran triblucia e fos molt desolat de son
fill hauent gran desig que lo dit son fill hisques de poder emans dels
dits Infels trames al dit son senor e principe suplicant lo q. fos de
sa merce li faes tanta de gra q. sabes certament lo dit son fill en
galceran de ximos si xorie exir per ninguna manera de rescat de
poder dels dits Infels e com la lletra fos xeruenyuda al dit principe
lo dit principe no volent oblidar lo dit baro qui per son seruey era pres
prestament feu armar una galiota la qual trames al rey de Alme-
ria e de granada quels xregaues q. per ells fos certificat lo dit noble
baro si era viu ni en quin xunt era E si viu era q. li feson saber
co q. demanaue dell per son rescat ni per quel daria a rescat E pres-
tament lo dit rey de almeria resorisque al dit principe com lo dit ba-
ro era viu e que volie de son rescat les coses seguentes co es cent milia
dobles dor e cent draps dor de Tauris e cent caualls blancs e cent

81
Vaques bragades e cent mines xoncelles E que en altra manera lo
dit baro no xodie esser deslliurat dela dita preso E com lo dit senor
Principe hagues recobrada la resposta ab la dita galiota encon-
tinent trames la dita resposta a son xare de l dit baro en Pere
galceran de ximos E lo dit xare hauent consell de tots sos amics so-
bre lo dit rescat li fou concellat q. ell venes tant de son patrimoni q.
basta a recobrar lo dit son fill Una berenguera de moncada qui era
mare del dit en galceran xromes de donar tot son dot en recobrar lo
dit son fill el hi donau e de fet lo dit noble en Pere galceran xare
del dit galceran de ximos venes tant de son patrimoni q. ell basta a
tot co que haue menester al dit rescat migensant la clementia de
Deu exceptat q. no haue les cent mines xoncelles per les quals cent
mines xoncelles lo dit baro en Pere galceran feu a sustar los homes
de sa terra en la baronia de ximos e a qui ell los compta com lo dit
rey de Almeria Volie lo demunt dit rescat del dit son fill e q.
ell haue tot lo rescat exceptat les dites cent mines xoncelles q.
lo dit baro demana als dits basalls que li prestassen consell fauor e
ayuda etots los dits Vasalls agradalement li xrometeren q. li
donarien les dites cent mines xoncelles e de fet li donaren cent filles
lurs per rescat de son fill e senor llur co es aquells qui nauien tres mi-
darien dues e aquells qui nauien dues mi darian vna e aquells qui
nauien vna gitarian sorts quala xhiria les quals totes cent xon-
celles foren trobades en la baronia de ximos En lo castell de saldes en lo
castell de laspa en lo castell de Vilanova e de banat e en la Vall
de gors e en lo castell de gisdareny e en lo castell e Vall de boga E lo

Dit baro hauent tot lo dit rescat aparellat foren elegits certes prohoms
dela dita baronia de pinos per menar lo dit rescat e les dites yonice
les ab dit rey de almeria per recobrar llur senyor entre los quals
fo elegit per capita lo balle del castell de baga los quals prohoms
e yoncelles ab grans plors e lagrimas y renqueran comiat del dit
noble baro en xere galceran de xmos xare del dit galceran galce
ran de xmos e de tots llurs amics e moteren se en cami ab tot lo
rescat e per llurs jornades arribaren a Tarragona e aqui s'apara
ren una nau qui era al port de Salou q' fo s'pat xada hon se
recollis tot lo dit rescat e com lo dit baro inspirat dela gra diuina facs
continua ment stant en la dita xreso oratio al demunt dit sant
martir mossen sant steue q' li recaptas gra ab nre senyor deu q' ell per
la sua gra clementia e pietat los volgues traure de les xresons en q'
era e que poder dels dits infels el volgues tornar en poder de sos a
mics hon lo nom de deu era lloat e beneyt e hagues continuada la
dita oratio per lloch temps la potencia diuina qui may no fall en
aquells qui de bon cor la reclamen per mes q' un vespre coes la nit
abans q' lo dit rescat se deueie recollir en la dita nau vne una gran
claredat en lo carcer on lo dit baro staua xres ab la qual aparec aqui lo
dit benauenturat martir mosseny sant steue Vestit axi coma diaco
lo qual ell haviu tant de temps reclamat e com lo dit baro veuont la
dita claredat dins lo carcer se s'paordis lo dit martir li dix no ages por
fill meu car nre senyor deu a feta ami tanta de gra q' yo tinc traga e
aco migensant la tua xregaria q' tutant de temps as feta a mi qui
soloteu xreso sant steue qui tutant as reclamat perque vine ab mi e

82
No hages por de res e En aco ell lo xres per la ma per traurel de fora
la dita preso Jussia ala porta de dita xreso hagues moltes guardes les
quals oyren la remor de les dites xraules q' lo dit sant haviu ab lo dit
baro de que totes les dites guardes estauen molt marauellades xero deu m
mossener sant steue no volgueran q' haguesan poder de entrar en
lo dit carcer fins q' lo dit sant nac tret lo dit baro e com lo compano
del dit baro veues q' son senyor exia dela dita xreso crida edix q' mosse
ner xplacius q' com siats en vna terra queus remembre demi q' lo
dit baro dix q' verament ell nol requirre axi com ell nol haviu volgut
requir com fou pres ans li dix quel s'pararie e dix li q' si haviu algun
sant en deuotio quel reclamas q' ell setemia per dit q' li a sudaria
axi com lo dit sant martir haviu a ell lo qual haviu tant reclamat
e de continent lo dit compano del dit baro se agenolla e de bon cor re
clama mosseny sant gemis lo qual era cap patro del seu castell q' si
ell li a sudaua quel traques dela dita xreso q' ell li dariu tal do q' tot
temps seria memoria dell e Incontinent lo dit sant gemis Vestit en
forma de angel e portant ales li aparec aqui e Insems ab dos los sants
traqueran lo dit baro e lo dit son compano del dit carcer e trobaren se
lo mati q' lo dit rescat se deueie recollir en salba al port de Salou q' no sa
beren com si foren venguts e aquella matmada q' lo dit baro e lo dit son
compano setrobaren al dit port de Salou los demunt dits prohoms ab
les cont yoncelles e ab tot lo rescat exian dela ciutat de Tarragona e a
nauen al dit port de Salou per recollir se. E lo dit baro ab son compano
esser setrobats en lo dit port partiren de aqui e feren la via per anar
en la ciutat de Tarragona en lo cami ells encontraren lo dit rescat e per
lo dit noble baro fou demanant als dits prohoms qui menauen lo dit

rescat hon anau. lo dit rescat els dits homens li res xonqueran q. ells
anauen per recullirse en lo port de Salou per anar a rescatar llur sor
qui era pres en poder del rey de almeria e lo dit baro los demana
qui era llur senyor qui era pres en poder del dit rey els dits homens
diguoran q. en galceran galceran de xinos se dexan ellauers lo dit baro
hoxynt les dites xarauls e vhenent les dites xoncelles axi anaren xo
der dels dits Infeels mes se a xlorar el dix q. faesen girar tot lo res
cat car ell era llur senyor al qual ells anauen dient los q. nre senyor
Deu per meritis de moys sant steue li haue fet tanta de gra
q. lo dit sant laua tret de poder dels dits Infeels e de fet los
dits homens q. menauen lo dit rescat conegueran q. ell era llur sor
e agenollarense e besarenli les mans e ab gran goig tots ensem torn
naren sen a Naragona e com foren dins la ciutat lo dit baro pres
dels diners del dit rescat e feu vestir totes les dites xoncelles de
moytat de vert e de vermell e hauer les totes vestides ell sen ana ab
tot lo dit rescat ala ciutat de bar q. hon era son princep e denox
demunt dit e aquell se presenta al dit princep e per lo dit princep
ell fo molt be acullit e hauer estat aqui per alguns dies pres comat el
dit princep e vne sen en sa terra co es en la baronia de xinos al
loc de bagas hon era lo dit senyor son pare e hon haue votat q. xrie
primer xerco com lo dit moys sant steue es cap patro del dit lloc de
bagas e ditant lluny com lo dit baro vee la sgleria del dit moyseny st
steue ell se agenolla e ana genolls nus ala dita sgleria pres miga legua
de q. esteu un any e mig q. no xoc exir de casa ne xoc caualcar per
los genolls e les cames ques haue gaviades per la dita anada q. feu

83
agenollat ala dita sgleria e com son al dit castell de baga no volent
oblidar la gran gracia q. lo dit sant li haue fet de continet dona ala
dita sgleria de baga en per tot temps la moytat del delma q. ell xre
ma en la parrochia de baga e feu gra als masos de aquells q. hauien
trameses llurs filles per ell a rescatar q. en per tot temps totes les do
nes q. exirian dels dits masos foren franques de la remensa q. feyen
e hauien acostumada fer al dit senyor e de altra part collia totes
les dites xoncelles en matrimoni de sos bens propis e lo compano en
sant sermi axi marex per la gra q. sant gemis li haue recaptada ab
me senyor deu quel haue tret de la dita xereso dona en per tot temps
ala sgleria de sant gemis de la rocha de xinos la moytat de la lleua
da del delme q. ell xremie en la parrochia de la dita sgleria de
st. gemis e apres lo dit noble baro virque per llonc temps e haue fill e fi
lles dels quals deualten de dreta linea tot lo llinatje de la casa de xinos
e com vne al temps de sa fi ell renuncia tot son xato imonia sos fills
faent lo masor hereter e apres se feu portar al monaster de sta
creus perco com ell era beat la hu de aquells tres barons q. edifica
ren lo dit monester e aquell pres habit de monjo e mori dins breus
dies al dit monester e aquell jau en la tomba sua ensem ab los altres
barons al qual Deu do sancta gloria In secula seculorum Amen
Sig + num michaelis benedicti gilabert aulle regia not publici bar
Tertis sig + num francisci solsona regia aulle publici bar
Sig + num Mathoi de s. Clemente militis regentis vicariam bar
aqualate de Vallens modiliami de modilianensis qui hube exem
plo a prefato libro fideliter sumpto & cum eodem veridice comprobato

Et eodem sub tanquam originali in iudicio et extra fides plenaria
ab omnibus impendatur ex parte sacre cesaree catholice & regie
magestatis et aulice officij quo fingimur aulicem nram impendimus
pariter & decretum appositum manuum Joannis dot filii barth
regia aulice sub. not. per totam terram & dominationem
suam scribereq; majoris curie dilecti Vicarie gratia honor Joanne
Theure domicello dno Stili scribarie iussu curie in cuius posse
dictus honor regens dictam Vicariam hanc firmam feci die Duodeci
ma mensis decembris anno a nat. dni millesimo quingentesimo qua
dragesimo tercio vntibus testibus discretis Joanne scymos et Thoma
guardia not. et alijs barth et sed ego dictus not. & scriba hanc
scripsi et meum hic apponi sig. + num.

Sig. + num Joannis martini regia aulice not. sub. barcinone
qui hoc Exemplum a supra dicto libro fideliter sumptum et cum
eodem de verbo ad Verbum legitime comprobatum auctoritate satumq; per
dictum honor regentem Vicariam barcinone at duobus notarijs tes
tificatum scribi feci & clausit tercio decimo die mensis decembris
anno a nat. dni millesimo quingentesimo quadagesimo Tercio

Honor & circumspectis Viris Universis & singulis officialibus Judi
cibus & personis vntes Testimoniales Inspecturis Visuris Lecturis
pariterq; auditoris Nos matheo de sto elomente miles regens Vi
cariam barth aqualate & vallensis modilian & modilianensis
p. s. c. c. et p. ma. salutem & honoris continui incrementum
circumspectionibus vris & cuiuslibet vram harum serie reseramus

Visq; attestamur & fidem Indubiam facimq; Prefatus Joannes
martini qui prefatum exemplum clausit subscripsit ext not.
sub. barth Dilligz michael benedictz gilabere et franciscus Sol
sona & Joannes dot qui prefatum decretum dicti honor rege
tis Vicariam barth scripsit sunt not. sub. regia aulice cre
ati suntq; supra dicti not. bone fame vite & conversationis
honeste. Et qd Inter istas scripturis prefatorum notariorum
& cuiuslibet eor. in iudicio & extra fides plenaria ab oibz
adhibetur quo circa de premissis vti veris et in veritate con
sistentibus dominacionibus vris de cuiuslibet vram vntes nras
Testimoniales litteras fieri iussimq; sigilli q. nobis commisi officij
Roborat Dat. barth die duodecima decembris anno a nat.
dni millesimo quingentesimo quadagesimo Tercio

[Faint, illegible handwritten text in a cursive script, likely from a 17th or 18th-century manuscript. The text is mirrored across the gutter, suggesting bleed-through from the reverse side.]

